

Książki (i czasopisma) polecane

89

Dr inż. Janusz Figurski

Stanisław Czygier, *Twórczość techniczna uczniów szkół zawodowych*, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2008, s. 160.

Treść książki, opracowana na bazie obszernej literatury, zawiera poglądy licznych autorów, krajowych i zagranicznych, zajmujących się tematyką twórczości technicznej uczniów. Autor zwraca szczególną uwagę na rozwój twórczości technicznej uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a w odniesieniu do systemu edukacji sprzed reformy – uczniów szkół podstawowych.

Książka, oprócz rozważań teoretycznych, prezentuje metodologię i wyniki badań, które autor przeprowadził w różnych środowiskach uczniowskich i edukacyjnych. Szczególnie ważnym ich elementem, prezentowanym w niniejszej książce, było określenie czynników wpływających istotnie na rozwój twórczości technicznej. Znaczącym i wartościowym dodatkiem do treści głównych rozdziałów są załączniki, które rozwijają i uzupełniają podstawowe pojęcia z zakresu twórczości technicznej oraz omawiają polskie osiągnięcia i wynalazki w dziedzinie rozwoju techniki i cywilizacji technicznej.

Lektura omawia istotne zagadnienia twórczości technicznej uczniów, takie jak:

- twórczość jako zjawisko cywilizacyjno-kulturowe,
- techniczna twórczość jako przejaw rozwoju cywilizacji i kultury technicznej,
- uwarunkowania twórczości technicznej,
- wybrane teorie twórczości ludzkiej,
- przejawy i uwarunkowania technicznej twórczości uczniów szkół zawodowych.

Przedstawiona tematyka stanowi dowód na innowacyjne spojrzenie na twórczość techniczną uczniów. Struktura książki została tak pomyślana, aby jej praktyczna użyteczność odnosiła się do jak najszerszego kręgu odbiorców, dlatego zawiera opis problemu w różnych ujęciach wielu wybitnych autorów, a jednocześnie stanowi próbę przełożenia trudnych treści na rysunki i modele, bardziej przystępne większemu gronu czytelników: rodzicom oraz uczniom.

Książka zawiera pięć rozdziałów głównych oraz liczne podrozdziały. W rozdziale pierwszym – „Twórczość w życiu człowieka” – przedstawiono najważniejsze zagadnienia związane z twórczością, wychodząc od objaśnienia terminu oraz omówienia wybranych teorii, a kończąc na „osobowości twórcy”. W rozdziale drugim opisane są podstawowe zagadnienia technicznej twórczości człowieka i jej znaczenie dla rozwoju techniki w dziejach ludzkości. Natomiast rozdział trzeci dotyczy biologicznych i społecznych uwarunkowań twórczości technicznej uczniów, omówionych w oparciu o badania własne autora. Rozdział zawiera podstawowe informacje na temat twórczości technicznej uczniów szkół zawodowych z uwzględnieniem uwarunkowań podmiotowych, rodzinnych, szkolnych oraz trzy podstawowe modele twórczości uczniów i ogólny model technicznej twórczości człowieka. Czwarty rozdział to obszerny wykaz niezwykle przydatnych zainteresowanym pozycji bibliograficznych. Narzędzia badawcze opisane są w formie aneksów, podobnie jak omówione są terminy, zwroty i wyrażenia związane z twórczością oraz przegląd wynalazków i odkryć technicznych w dziejach ludzkości z wybranymi przykładami uczniowskiej twórczości technicznej.

Książka jest adresowana głównie do nauczycieli wszystkich typów szkół, a szczególnie do nauczycieli zajęć technicznych, do nauczycieli kształcenia zawodowego, pracowników samorządowego i kuratorskiego nadzoru pedagogicznego, poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni zawodowych, ośrodków kształcenia zawodowego – kursowego, doradców zawodowych zatrudnionych w urzędach pracy, konsultantów i doradców metodycznych zajmujących się doskonaleniem pedagogów, osób pracujących w gminnych centrach informacji oraz akademickich biurach karier. Poruszana tematyka może być interesująca również dla nauczycieli wyższych uczelni, prowadzących zajęcia dydaktyczne z poradnictwa i doradztwa zawodowego, pedagogiki pracy, prakseologii, metodyki kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz członków Polskiego Towarzystwa Profesjologicznego, prowadzących badania zawodowego rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych.

Iwan Andriejewicz Zjaziun [red.] *Mistrzostwo pedagogiczne*, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa – Radom 2005, s. 252.

To zaszczytne, ale trudne zadanie rekomendować polskiemu pedagogom dzieło pedagogów ukraińskich, bowiem znajomość pedagogiki ukraińskiej jest w Polsce niewielka i należałoby raczej mówić o nieznanym. Stąd tylko krok do niedoceny myśli pedagogicznej Ukrainy, mimo okresu, w którym dzieła Makarenki należały do obowiązkowej lektury pedagogicznej. „Mistrzostwo pedagogiczne” to nowe dzieło, trafiające swoim tytułem w centrum problematyki wychowania i nauczania, rozważanej ze stanowiska przygotowania, rozwoju i kompetencji nauczyciela.

Książka zasługuje na uwagę z kilku względów. Przede wszystkim można ją odczytać jako przypomnienie fundamentalnych, nieprzemijających powinności zawodowych nauczycieli.

Prezentuje cztery poziomy mistrzostwa pedagogicznego nauczyciela, są to: poziom elementarny, podstawowy, doskonały i twórczy. Wyznaczają one w pewnym sensie drogę osiągania mistrzostwa, gdy nauczyciel rozpoczyna z poziomu elementarnego i poprzez podstawowy i doskonały dochodzi do twórczości w swoim działaniu. Ze względu na tak traktowaną problematykę jest to dzieło zarówno z zakresu pedeutologii, jak pedagogiki, znajduje w nim głębokie myśli dydaktyk, a także teoretyk wychowania.

Tytułowy wątek i myśl przewodnia całej książki dotyczy rzadko dziś przywołanej kategorii mistrzostwa pedagogicznego, której określenie i opis znajdziemy w lekturze. Mamy także możliwość zapoznania się z wybranymi obszarami mistrzostwa w zawodzie. Autorzy (bo jest to praca zespołowa pod redakcją) eksponują kwestie technik pedagogicznych, roli języka w działalności pedagogicznej oraz dialogu i – jak to nazywają – pedagogicznego obcowania. Istotne w kształtowaniu (dochodzeniu do) mistrzostwa jest zarówno odpowiednie przygotowanie profesjonalne, jak i własna aktywność, samowychowanie nauczyciela, jego rozwój.

Osobliwością rozważań o mistrzostwie pedagogicznym są w tej książce przywołania licznych analogii między mistrzostwem teatralnym (aktorskim) i pedagogicznym. Oryginalnym pomysłem jest np. analiza porównawcza kształcenia aktorów – według systemu klasyka teorii i praktyki sztuki teatralnej.

Na szczególne podkreślenie zasługuje spójne udane połączenie partii teoretycznych i wskazówek praktycznych. W książce udzielono odpowiedzi na pytania, jak przygotować do ról zawodowych, jak zwiększyć szansę na uzyskanie mistrzostwa. Autorzy konsekwentnie – w zgodzie z formułowanymi poglądami – podają liczne przykłady zabiegów praktycznych, ćwiczeń, rozmaitych zajęć służących opanowaniu umiejętności zawodowych i przybliżających do mistrzostwa. Są tu przykłady czerpane z doświadczeń kształcenia praktycznego na Ukrainie – między innymi realizacji przedmiotu kształcenia pomagającego w kształtowaniu sprawności nauczycielskich; są to również doświadczenia wyróżniających się nauczycieli.

Część pierwsza dzieła to teoretyczne podstawy mistrzostwa pedagogicznego – szczegółowo scharakteryzowane w ośmiu tematycznie wyodrębnionych rozdziałach, w których wyselekcjonowano wysokiej jakości komponenty mistrzostwa techniki pedagogicznej, nauczyciela sztuki pedagogicznego obcowania oraz organizację dialogowego współdziałania pedagogicznego.

Część drugą wypełniają wybrane przykłady mistrzostwa pedagogicznego. Jest ich osiem i pięć z nich to, co jest istotnym rysem całości opracowania, to jest ścisłej łączności z rzeczywistością szkolną i z doświadczeniem tego, że konstytutywnym czynnikiem działania i myślenia pedagogicznego jest uczeń, a właściwością omawianych rozważań jest praktyczne przeżywanie sytuacji wychowawczych. Tekst nabiera więc charakteru rozprawy o umiejętnościach wychowawczych nauczyciela, ale zawiera też sporo elementów dydaktycznych.

Wszystko to zachęca do sięgnięcia po tę książkę. Jest ona egzemplifikacją ważnego nurtu refleksji pedagogicznej w środowiskach uprawiających tę dyscyplinę nauki na Ukrainie. Niewątpliwie zachęca do dyskusji o kształceniu nauczycieli, może inspirować do badań i studiów na naszym gruncie, może wreszcie okazać się pomocna we wzbogaceniu repertuaru praktycznych zabiegów służących kształtowaniu/nabywaniu sprawności zawodowych. Niech więc okaże się pożyteczna w osiąganiu mistrzostwa pedagogicznego polskich pedagogów – zarówno przez nauczycieli akademickich kształcących nauczycieli, jak i przez studiujących i doskonalących swoje kwalifikacje i kompetencje kandydatów na nauczycieli i już pracujących nauczycieli różnych szczebli szkolnictwa.

„Mistrzostwo pedagogiczne” to pozycja, którą można i należy z powodzeniem rekomendować zarówno osobom zajmującym się tworzeniem podstaw teoretycznych zawodu nauczycielskiego (pedeutoologom), jak i samym nauczycielom. Wydaje się jednak, że z prezentowaną pracą szczególnie winni się zapoznać nauczyciele akademicy kształcący kandydatów na nauczycieli oraz sami kandydaci.

„Mistrzostwo pedagogiczne” może być również przydatne w doradztwie zawodowym jako wskazówka dla kandydatów na nauczycieli na konieczność nieustannego dokształcania i wewnętrznego doskonalenia się.

Czasopisma

„**Doradca Zawodowy**” to kwartalnik ukazujący się od 2007 roku, wydawany i redagowany przez Centrum Metodyczne ECORYS Polska Spółka z o.o. Czasopismo przybliża tematykę poradnictwa zawodowego, rynku pracy, rozwoju zasobów ludzkich, edukacji. Adresowane jest przede wszystkim do osób zajmujących się orientacją szkolną i zawodową oraz poradnictwem zawodowym w szerokim i wąskim ujęciu, w szczególności do nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych i w urzędach pracy.

Dotychczas ukazało się 6 numerów kwartalnika „Doradca Zawodowy”.

Prenumerata: tel. (022) 339 36 35

e-mail: barbara.jablonowska@ecorys.pl

Redakcja: Centrum Metodyczne ECORYS Polska, Spółka z o.o.

ul. Raclawicka 146, 02-117 Warszawa

tel. (022) 339 36 42

e-mail: wydawnictwo.cm@ecorys.pl

„**Pedagogika Pracy**” to czasopismo (półrocznik) wydawane od 1975 roku, początkowo przez Instytut Kształcenia Zawodowego w Warszawie, a po 1990 roku przez Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu. Czasopismo dokumentuje aktualne wydarzenia oświatowe, pełni ważne funkcje naukowe i popularyzatorskie, skupia grono ludzi nauki i praktyki pedagogicznej oddanych sprawom pedagogiki pracy, edukacji zawodowej i ustawicznej. Trzon struktury tematycznej stanowią działy: „Dyskusje i polemiki”, „Sprawozdania z badań i wdrożeń” „Dydaktyka i wychowanie”, „Orientacja i poradnictwo zawodowe” i „Współpraca Międzynarodowa”. „Pedagogika Pracy” jest miejscem publikacji literatury naukowej i dokumentacji badań, a także źródłem wielu cennych informacji.

Wydawnictwo ITeE – PIB

ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom

tel. (048) 3644241 w. 265 lub 36 447 69,

fax (048) 3644765

e-mail: sprzed.wydaw@itee.radom.pl

Po upływie dwóch lat od wydania danego numeru czasopismo jest udostępniane (format pdf) w wersji elektronicznej pod adresem: www.itee.radom.pl/sklep/pedagogika.htm

„**Edukacja Ustawiczna Dorosłych**” (*Polish Journal Continuing Education*) to kwartalnik naukowo-metodyczny, ukazujący się od 1993 roku (do roku 1998 jako „Edukacja Dorosłych”). Łącznie wydano 64 tomy – 64 900 egzemplarzy. Czasopismo publikuje artykuły dotyczące teorii, metodologii i praktyki innowacyjnego ustawicznego kształcenia dorosłych. Najważniejszym działem kwartalnika są „Problemy oświaty dorosłych w Polsce i na świecie”, traktujące w różnych ujęciach o relacjach między edukacją dorosłych i rynkiem pracy, o współpracy międzynarodowej oraz zawierające informacje o nowych formach kształcenia dorosłych. „Edukacja Ustawiczna Dorosłych” pielęgnuje pamięć o ludziach, którzy swoje życie poświęcili służbie edukacji. Od 1997 roku kwartalnik prezentuje sylwetki wybitnych andragogów, aktualnie w rozdziale pt. „Sylwetki wybitnych oświatowców”. W czasopiśmie można przeczytać również relacje z konferencji i recenzje polecanych wydawnictw. Misją „Edukacji Ustawicznej Dorosłych” jest otwarcie na aktualnie istotne problemy naukowe polskiej andragogiki i oświaty dorosłych, czego potwierdzeniem jest 1/3 zawartości czasopisma, której skład stanowią publikacje zagraniczne lub dotyczące problematyki projektów europejskich.

Wydawnictwo adresowane jest do pracowników naukowych, wykładowców, trenerów edukacji ustawicznej, studentów i osób zajmujących się kształceniem, doskonaleniem i przekwalifikowaniem zawodowym. Wszystkie artykuły są uzupełniane o streszczenia i słowa kluczowe w języku angielskim.

Wydawnictwo ITeE – PIB

ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom

e-mail: sprzed.wydaw@itee.radom.pl

Po upływie roku od wydania danego numeru czasopismo jest udostępniane (format pdf) w wersji elektronicznej pod adresem: www.itee.radom.pl/czasopisma/default.htm

*Autor jest pracownikiem
Instytutu Technologii Eksploatacji
– Państwowego Instytutu Badawczego
w Radomiu*
